

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔ΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

1. Οι εκκλησιαστικές τέχνες γεννήθηκαν και εξελίχθηκαν μέσα από ποικίλες θρησκευτικές και πολιτιστικές διεργασίες. Δεν αποτελούν αυτοσκοπό, αλλά είναι απόλυτα συμβατές με την προτροπή της Βίβλου για πνευματική λατρεία.
2. Ο Ορθόδοξος Ναός, εκτός από τις αισθητικές κατηγορίες και τις πρακτικές ανάγκες, οφείλει να υπηρετεί την ορθόδοξη λατρεία και πάνω στη βάση αυτή πρέπει να καθοριστεί η σημερινή κτηριολογική διάταξη και η καλλιτεχνική έκφραση των Ναών.
3. Το Βυζαντινό εκκλησιαστικό μέλος εννέχει από τη φύση του μια ιδιόμορφη ερμηνευτική του λόγου, με την οποία καθιστά του υμνολογικό λόγο εύληπτο, κατανοητό, διδακτικό και ψυχαγωγικό.
4. Τα λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας δημιουργήθηκαν μέσα από ποικίλες εκδοτικές διεργασίες παλαιότερων συλλογών. Τα βιβλία αυτά αναδεικνύουν τον θεολογικό πλούτο της Εκκλησίας.
5. Η συμβολή των λειτουργικών τεχνών στην εκφορά του κυρήγματος είναι σημαντική: Η Ναοδομία, η Αγιογραφία, η Ξυλογλυπτική, η Εκκλησιαστική Μουσική, το Κέντημα και όλες οι άλλες τέχνες, υπηρετούν το μυστήριο της πίστεως και διδάσκουν τους πιστούς.
6. Η χρήση του φωτός στο Ναό κατά την τέλεση των ακολουθιών έχει βιβλικές ρίζες, γίνεται για λόγους πρακτικούς, τιμής και ευλαβείας, αλλά και για λόγους

σχετιζόμενους με τον συμβολισμό που αποδίδει η Εκκλησία στο φως.

7. Η Ορθόδοξη Αγιογράφηση αποβλέπει στο σύνδεσμο του πιστού με το τιμώμενο πρόσωπο και στην προετοιμασία του για τη μετοχή στην αλήθεια της Βασιλείας του Θεού.
8. Στους Ναούς υπάρχει σαφές πρόγραμμα εικονογραφικού κύκλου, το οποίο έχει σαφείς ιστορικές και θεολογικές ρίζες.
9. Η αναβίωση της εκκλησιαστικής υφαντουργίας και κεντητικής στη σύγχρονη Ελλάδα αποτελεί φαινόμενο που άρχισε να συντελείται σταδιακά κατά την διάρκεια του τελευταίου τετάρτου του 20^{ου} αιώνα, μέσα από ανάλογες δραστηριότητες μοναστικών κοινοτήτων.
10. Τα ιερά άμφια εμφανίστηκαν και εξελίχθησαν μέσα από ιστορικές και θεολογικές παραμέτρους, υπόκεινται δε σε συγκεκριμένους κανόνες σχεδίων και χρωμάτων.
11. Τα ιερά σκεύη έχουν βαθύτατο θεολογικό και συμβολικό περιεχόμενο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Είναι ανάγκη να προβληθεί και να διαδοθεί η αλήθεια ότι οι λειτουργικές τέχνες παρουσιάζουν και καθιστούν αντιληπτές στις αισθήσεις του ανθρώπου τις Θείες, αόρατες και πνευματικές πραγματικότητες και ότι υπηρετούν την λατρεία του Τριαδικού Θεού.
2. Παρόμοια ανάγκη είναι η διευκρίνιση ότι οι λειτουργικές τέχνες δεν λειτουργούν αυτόνομα από τη θεολογία της Εκκλησίας μας, αλλά υποχρεούνται να εκφράζουν και να συμφωνούν με την διδασκαλία, το ήθος και την πνευματικότητα της Εκκλησίας μας.
3. Επειδή οι εκκλησιαστικές τέχνες υπόκεινται σε συγκεκριμένους ιστορικούς και θεολογικούς κανόνες, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας και οι κατά τόπους Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες αποτελούν τους μόνους φορείς που έχουν την ευθύνη για την τήρηση της Παραδόσεως και για την εφαρμογή ή μη των πιθανών προτάσεων για νέες μορφές εκκλησιαστικής τέχνης. Για την επιτέλεση του έργου αυτού, σημαντική προϋπόθεση είναι οι θεράποντες αυτών των τεχνών να διαθέτουν όλες τις προϋποθέσεις που καθορίζει η σχετική παράδοση της Εκκλησίας.
4. Για την επίτευξη των παραπάνω προτάσεων απαιτείται η κωδικοποίηση όλων των δεδομένων της Παραδόσεως επί των επι μέρους πτυχών της εκκλησιαστικής τέχνης.
5. Επιμέρους Προτάσεις:
  - α. Να ενεργοποιηθεί η Εκκλησία προς την κατεύθυνση ενισχύσεως των σχετικών με τις εκκλησιαστικές τέχνες σπουδών, κυρίως της Ναοδομίας, η οποία απουσιάζει από

το πρόγραμμα σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

β. Να ληφθεί η πρόνοια ώστε η ανέγερση των Ναών να γίνεται με τις δέουσες προδιαγραφές φυσικού φωτισμού.

γ. Να υπάρξει φροντίδα ώστε στις εκκλησιαστικές μας τέχνες να κυριαρχούν τα βιβλικά στοιχεία.